

20.6.2018

Dnro:
717/04/2018

Liikenne- ja viestintäministeriö

Lausuntopyyntö LVM/147/03/2018, 22.5.2018

Lausunto liikennepalveluhankkeen III vaiheesta

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytäyt lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi sekä luonnoksesta hallituksen esitykseksi yleissopimukseen tavarankansainvälisessä tiekuljetuksessa käytettävästä rahtisopimuksesta tehdyn sähköistä rahtikirjaa koskevan lisäpöytäkirjan (*eCMR-lisäpöytäkirja*) hyväksymisestä sekä laiksi tiekuljetusso-
pimuslain muuttamisesta.

Liikennepalveluhankkeen kolmannen vaiheen toteuttavat ehdotukset liittyvät pääasiassa tavaraliikenteen digitalisaatioon, tie- ja meriliikenteen ammattipätevyyksiin sekä varautumiseen, ja sisältävät mm. paikantamisveloitteen asettamisen tietyille liikenteen toimijoille, postipalvelua koskevien tietojen avaamisen sekä varautumisveloitteen asettamisen suuremmille maanliikenteen toimijoille.

Viestintävirasto keskittyy lausunnossaan luonnoksissa esitettyihin postipalveluja koskeviin ehdotuksiin, tietoturvaan sekä eCMR-lisäpöytäkirjan voimaansaattamisen osalta sähköisen rahtisopimuksen todentamiseen, ja lausuu asiassa seuraavaa.

Postipalvelut

Viestintävirasto pitää tärkeänä, että posti- ja logistiikkapalvelujen markkinalle saadaan uusia toimijoita ja uudenlaista liiketoimintaa. Tämä edellyttää sitä, että jakeluliiketoiminnan kannalta keskeinen tieto saadaan mahdollisimman tehokkaasti kaikkien toimijoiden käyttöön. Viestintävirasto pitää siten hallituksen esitysluonnoksen kaltaista sääntelyä tärkeänä ja tervetulleena.

Viestintävirasto esittää kuitenkin harkittavaksi, voisiko avattaviksi vaadittavia olennaisia tietoja täsmentää alemmanasteisella säädöksellä, kuten liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella. Riittävästi yksilöidyt, avattaviksi edellytetyt tiedot varmistaisivat, että keskeinen tieto saadaan tehokkaalla tavalla markki-

noilla toimivien yritysten käyttöön. Samalla avattavia tietosisältöjä olisi mahdollista päivittää lainsäädäntöä kevyemmällä menettelyllä markkinoiden kehittyessä.

Tietoturva

Viestintävirasto on liikennepalveluhankkeen ensimmäisestä vaiheesta 23.5.2016 antamassaan lausunnossa painottanut tietoturvan merkitystä tulevaisuuden liikenneratkaisuihin. Tietoturvan merkitys korostuu myös käsillä olevaan esitykseen sisältyvässä logistiikan digitalisaatiota toteuttavissa ehdotuksissa (mm. paikantaminen ja rajapintojen avaaminen).

Tietoturvan huomioiminen korostuu myös ehdotetussa suurimpia tieliikenteen toimijoita koskevassa varautumisvelvoitteessa. Velvollisuus on tarkoitettu hallinnollisesti kevyeksi, ja se sisältää toiminnan jatkuvuutta vaarantavien riskien arvioinnin ja osallistumisen valmiussuunnitteluun. Esityksessä lähdetään siitä, että toiminnanharjoittajat osaavat itse parhaiten arvioida toimintansa riskit ja ottaa ne huomioon valmiussuunnittelussaan (1. lakiehdotuksen II osan 1 luvun 16 §). Liikenteen turvallisuusvirastolle ehdotetaan määräyksenantovaltuutta valmiussuunnittelusta sen varmistamiseksi, että varautuminen olisi valtakunnallisesti yhtenäistä. Viestintäviraston näkemyksen mukaan määräyksenantovaltuus, jolla samalla tarjotaan tekninen ohjeistus toiminnanharjoittajien valmiussuunnittelun tueksi, on hyvin kannatettava.

Viestintävirasto ehdottaa kuitenkin harkittavaksi, tulisiko esim. varautumissäännöksen perusteluissa mainita tietoturvariskit esimerkkinä niistä riskeistä, jotka valmiussuunnittelussa olisi syytä huomioida. Tietojärjestelmiin ja tietoliikenteeseen kohdistuvat uhkat lienevät yhteisiä varsinkin kaikille suuremmille kuljetusalan toimijoille. Tietoturvahkien mainitseminen parantaisi niiden tunnistamista ja huomioimista, mikä osaltaan edistäisi liikennejärjestelmän toimintavarmuutta. Vaihtoehtoisesti tietoturvahkien huomioiminen voidaan varmistaa sisällyttämällä asia Liikenteen turvallisuusviraston määräykseen.

Sähköinen rahtikirja

Lausuntopyyntöön sisältyvän eCMR-lisäpöytäkirjan voimaansaattamista koskevan esityksen osalta Viestintävirasto kiinnittää huomiota sähköisen rahtikirjan todentamista koskeviin vaatimuksiin.

Koska kysymys on rajat ylittävästä asiakirjojen luotettavuudesta, olisi esityksessä hyvä selventää, mitä sähköisestä tunnistamisesta ja luottamuspalveluista annetussa asetuksessa ((EU) N:o 910/2014, *eIDAS-asetus*) määriteltyjä sähköisiä allekirjoituksia pidetään luotettavina. Asetuksessa määritellään sähköinen allekirjoitus, kehittynyt sähköinen allekirjoitus ja hyväksyty sähköinen allekirjoitus. Sopimuksen 3 artiklan 1 kohdassa listatut vaatimukset vastaavat eIDAS-asetuksen vaatimuksia kehittyneelle sähköiselle allekirjoitukselle.

Viestintävirasto kiinnittää huomiota myös siihen, että luotettavien menettelyjen skaala on luotettavuuden tasojen näkökulmasta ehdotuksessa laaja ja muun sähköisen todentamisen vähimmäisvaatimukset ovat perustelujen valossa varsin kaukana sopimuksen 3 artiklan 1 kohdan vaatimuksesta. Pelkkä tunnistaminen ilman että vaaditaan, että tunnistetun tahdonilmaisu on "liitetty sen kohteena olevaan tietoon siten, että tiedon mahdollinen myöhempi muuttaminen voidaan havaita" on melko löyhä vaatimus. Sen sijaan sopimuksen 3 artiklan 2 kohdan valossa esimerkiksi eIDAS-asetuksen tarkoittama sähköinen leima olisi vaatimustasoltaan tasapainossa 3 artiklan 1 kohdan kanssa. Sähköisen leiman vaatimukset ovat eIDAS-asetuksessa samat kuin sähköisen allekirjoituksen, mutta se tehdään oikeushenkilön nimissä, kun sähköinen allekirjoitus on luonnollisen henkilön tekemä. Vaatimusten selventäminen auttaisi etenkin alan toimijoita arvioimaan, mitkä ratkaisut ovat lainsäädännön valossa päteviä.

Kirsi Karlamaa
Pääjohtaja

Aino Lehto
Lakimies